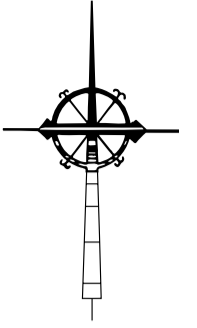

Forssan seurakuntalehti

1.2023

Hyvää pääsiäistä!

KOIJÄRVEN KIRKON JUHLAVUOSI

Kirkon ja Kojjärven seurakunnan historiaa s. 3
Kojjärven kirkkokuoro s. 4
Kinkerit kokosivat väkeä s. 4
Ahkeraa diakoniatyötä s. 5
Lähetyslounaat Kojjärvellä s. 5
Kuvia vuosien varrelta s. 7

HILJAISEN VIIKON JA PÄÄSIÄISEN TILAISUUDET

su 2.4. klo 10 **Palmusunnuntai** – messu Forssan kirkossa
ma 3.4. klo 18 **Pyhimysmonologi** Forssan seurakuntatalossa
– Näyttelijä Jouni Laine, vapaa pääsy, ohjelma 5 € Yhteisvastuulle
ti 4.4. klo 18 **Pyhimysmonologi** Forssan seurakuntatalossa
– Näyttelijä Jouni Laine, vapaa pääsy, ohjelma 5 € Yhteisvastuulle
ke 5.4. klo 18 **Lohdutuksen hetki** Forssan kirkossa
– Musiikkia ja tekstejä suruun ja ikävään.
to 6.4. **Kiirastorstai**
klo 18 **Messu** Forssan kirkossa
klo 18 **Messu** Kojjärven kirkossa
pe 7.4. **Pitkäperjantai**
klo 10 **Jumalanpalvelus** Forssan kirkossa
klo 16 **Konsertti** Kojjärven kirkossa
su 9.4. **Pääsiäinen**
klo 10 **Messu** Forssan kirkossa
klo 13 **Messu** Kojjärven kirkossa
ma 10.4.
klo 10 **Jumalanpalvelus** Forssan kirkossa
klo 12 **Jumalanpalvelus** Matkun rukoushuoneessa

MUSIIKKITYÖN TAPAHTUMIA

pe 7.4. klo 16 **Pitkäperjantain musiikki** Kojjärven kirkossa.
Ottilia Kutila, Artturi Pura ja Albert Luukka. Kolehti YV-keräykselle.
ke 5.4. klo 18 **Lohdutuksen hetki** Forssan kirkossa. Musiikkia ja tekstejä suruun ja ikävään.
ti 11.4. klo 18 **Pääsiäisaiheista meditatiivista tanssia** Forssan kirkossa.
to 13.4. klo 13 **Veteraanilauluja** Forssan seurakuntatalolla. Alueen Veteraanikuorot. Kahvitus.
to 13.4. klo 17 **Pekka Laukkarinen trio** Forssan kirkossa.
ti 9.5. klo 18 **Meditatiivista tanssia** Forssan kirkossa.
ke 10.5. klo 18 **Majataloilta** Forssan kirkossa. Seuraa ilmoittelua.
to 8.6. klo 18 **Ukulele kesälaulut** Kojjärven kirkossa. Ukuleidit, Tiina-Maria Kauppi ja Ukettaret, Evi Kant.
ti 4.7. klo 17.30 **Iltamusiikki Kaalin kirkossa**, Tallinnassa. Outi Aro-Heinilä, urut.
torstaisin 8.6.–10.8. klo 12 **Urkuvartti** Forssan kirkossa.
Tilaisuuksiin on vapaa pääsy.

Pyhimysmonologit

**"Erämaan kukka",
"Pyhä Anna"**

Maanantaina 3.4. klo 18

Tiistaina 4.4. klo 18

Kesto n. 1 h

Forssan seurakuntatalo

Näyttelijä, teatteriohjaaja

Jouni Laine

*Vapaa pääsy, ohjelma 5 € Yhteisvastuulle
Forssan ev.lut. seurakunta*

PÄÄKIRJOITUS:

Esa Löytömäki
kirkkoherra

Kirkko näyttää suuntaa Kojjärvellä

Kojjärven kirkko täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Kirkko vihittiin käyttöön 17.12.1923. Oma seurakunta aloitti toimintansa vuoden 1924 alusta. Tammela olivat jo irtautuneet Humppilan (1893), Jokioisten (1893), Ypäjän (1903, ent. Perttula) seurakunnat ja viimeisenä Forssan seurakunta (1922).

Ennen kulkuyhteyksien paranemista Tammelan kirkkoheran kerrotaan pyytäneen Jumalan suojelua ”kaikille metakulmalaisille aina Kojonkulmaa myöten”. Wahrenin aikaan rakennettiin uudet tiet. Yhteydet Matkun asemalle ja Urjalaan helpottivat kulkemista.

Aluksi kirkkoa ajateltiin Kokkojärven rantaan, ja sitä varten oli piirustuksetkin. Sitten Klingan harjulle rakennetusta seuratalosta tuli kirkko, ja siihen rakennetusta tornista kaikui kirkonkellojen äänet yli seutukunnan. Alueliitosten kautta myös Matku liittyi seurakuntaan. Rukoushuone siellä on näihin päiviin asti palvellut alueen asukkaita.

Seurakuntaelämästä piirtyi aktiivinen ja sitoutunut kuva vuosikymmenten aikana. Ensimmäinen kirkkoherra Erik Mikael Kaurinkoski Lydia-vaimonsa kanssa hoiti uskollisesti seurakuntaa lähes 40 vuotta. Kyläkoulujen opettajat olivat myös merkittävässä asemassa. Kerrotaan, että he ”harrastivat” seurakuntatyötä, olivat mukana ompeluseuroissa, kirkkokourossa ja juhlien järjestämisessä. Erityisesti kesäseurat kodeissa kokoavat nykyäänkin väkeä. Evankelinen liike sai kannatusta ja vaikutti osaltaan seurakuntaelämään. Kinkerit (lukuset) olivat isoja tapahtumia aikanaan. Oma seurakuntatalo Kojolla saatiin v. 1978 kokoontumispaikaksi.

Ahkera lähetys- ja diakoniatoiminta on säilynyt läpi vuosikymmenten tähän päivään asti. Siinä ovat toimineet myös aktiiviset seurakuntalaiset. Leivonnaiset tekevät torilla, myyjäisissä ja lähetyssopeissa kauppansa. Lähetyslounaat kokoavat väkeä niin, että seurakuntatalo pullistelee. Nykyinen pitkäaikainen nimikkolähetäjä, Maikki Ochieng Keniassa, oli töissä Kojjärvellä aikanaan.

Parhaimmillaan Kojjärvellä oli asukkaita yli kolmetuhatta. Väen vähetessä kunta yhdistyi Forssaan v. 1969. Seurakuntayhtymän aika päättyi v. 2007 yhteiseen seurakuntaan Forssan kanssa. Jumalanpalveluksia ei ole enää joka pyhä, mutta tunnelma on säilynyt. Myös Matkun rukoushuoneella kokoonnutaan säännöllisesti. Seurakuntakoti palveli aikansa Matkussa, mutta nykyisin kylätalo on kerhopaikkana.

Erityisesti isänmaalliset juhlapyhät kokoavat kansaa. Kojjärven sankarihauta-alue muistuttaa menneiden sukupolvien uhrauksista. Se kaikki on yhä puhuttelevampaa sodan riehuesa Ukrainassa.

Isojen ikäluokkien kirkon edessä otetut rippikuvat kotikansioissa tuovat paljon muistoja. Myös vaellusrippikouluja pidettiin 1990-luvulla. Aluksi pyhäkoulutyö ja sittemmin päiväkerhot sekä perhekerhot kokosivat paljon lapsia. Lasten määrän väheneminen on vaikuttanut toimintaan. Partio toiminta virisi, kun perustettiin Matkun Nuotioveikot v. 1946. Kojjärven Kurjet syntyi v. 1983 ja toiminta kattoi koko seurakunnan.

Merkillepantavaa on myös, että seurakunnan Ikäihmisten kerho Matkussa ja Kaikenikäiset Kojolla kokoavat jatkuvasti paljon osallistujia. Ruokailu, ohjelmatuokio ja yhdessäolo antavat sisältöä arkeen.

Kanttorit ovat taidolla ja sydämellä hoitaneet seurakunnan musiikki- ja kuoro toimintaa. Heistä erityisesti on mainittava Jalmari Vehmas ja Esa Lahti. Nykyisin laulajat ovat mukana yhteisessä Forssan kirkkokuorossa. Oma kirkko on konserttipaikkana oivallinen ja musiikkitilaisuudet kokoavat väkeä kauempaakin.

Kirkon remontti 1992 toi esille valoisan ja kodikkaan kirkon. Tulevana syksynä Yle televisioi Kojjärven kirkosta juhla-jumalanpalveluksen. Maaseutuympäristössä seurakunnan asema on edelleen vahva ja kirkonkellojen ääni kuuluu!

Hartaus

TEKSTI: Asko Kantola

Näkyvällä paikalla

”Ei kaupunki voi pysyä kätöksä, jos se on ylhäällä vuorella.” Matt. 5:14

On arveltu, että Jeesus näillä sanoillaan viittaa muinaiseen Safedin kaupunkiin. Se on muuten edelleenkin olemassa Israelissa. Safed sijaitsi korkealla vuorella ja näkyi siksi kauas.

Kojjärven kirkkokin näkyy kauas. Koska se on rakennettu mäen päälle. Ja sen kellojen soitto kiirii laajalle ympäristöön. Ja ne kellot ovat soineet siellä mäellä jo sadan vuoden ajan.

Voimme ajatella, eikä siinä ollutkin johdatusta, kun innokkaat nuorisoseuran aktiivit halusivat rakentaa itselleen talon mahdollisimman näkyvälle paikalle. Ja sen talon he tekivät. Mutta lopulta siitä ei tullut talo vain heille itselleen. Siitä tuli talo kaikille kojjarveläisille. Talo, joka liittyy meidät yhteen ilossa ja surussa, arjessa ja pyhässä. Talo, jonne me kaikki olemme tervetulleita.

Kirkon on tarkoitus näkyä. Ja kuulua. Tarjota ohjausta. Olla turvapaikka. Elää mukana.

Sata vuotta on kirkkomme Kojjärvellä toteuttanut tehtävänsä. Sen läsnäolo on jotain tuttua ja turvallista. Jopa niin, että saatamme ottaa sen olemassaolon joskus liiankin itsestään selvänä. Ajatteleme, että sehän on se Kojjärven kirkko ja siellä se on aina ollut, mäellä. Vaikka meidän pitäisi oikeastaan ihmetellen kiittää siitä, että meillä on oma kirkko. Meidän kirkko.

Meidän kirkkomme ei ole kätöksä. Se julistaa meille sanomaa, joka ylittää ajan ja paikan rajat. Joka yhdistää menneet sukupolvet ja nykyiset. Ja joka ohjaa meidät tulevaisuuteen. Täällä ovat sukupolvet ennen meitä kulkeneet ja kirkkotietä tallanneet. Sitä tietä mekin saamme kulkea. Ja jos Jumala suo, sitä tietä lapsemme ja lastemme lapsetkin kulkevat. Yhdessä, Vapahtajamme siunaavien käsien alla.

Muisteloita Kojjärveltä 12.3.2023 MUORISOTYÖTÄ

TEKSTI ja KUVA: Kirsti Koivula

Tulin Kojjärven seurakuntaan kesäohjaajaksi kesiksi 1968 ja -69. Silloin myös Kojjärvi tuli minuun ja suureksi osaksi elämäni, koska täältä löytyi tuleva mieheni ja lasteni isä.

Lähdin opiskelemaan Järvenpäähän ja valmistuin diakoniksi 1972. Tutkinto oli nuoriso- ja sosiaalityön tutkinto ja ensimmäinen työpaikka löytyi nuorisotyönohjaajana Turun Maarian seurakunnasta.

Ostimme miehen kotitalon ja 1983 muutimme Kojjärvelle. Ensikoketuksen ikäihmisten parissa tehtävään työhön sain Heikanrinteen vanhaikodissa, jossa sijaistin sosiaaliohjaajana puolen vuoden ajan. Voi miten ihanaa nuorisotyön jälkeen oli tutustua vanhuksiin, joita kohtaan tunsin valtavaa lämpöä vaikkapa vuodepotilaan päätä silittäessä. Virkeimmät asukkaat kokoontuivat ryhmiin, joissa he innostuneina heittäytyivät juttu- ja viriketuokioihin.

Kivekkään Liisan äitiyslomien sijaisena pääsin vuosiksi tekemään Kojjärvellä diakoniatyötä.

Parasta oli kohtaamiset ihmisten kanssa. Pienessä seurakunnassa se onnistui hyvin, koska kaikki tunsivat toisensa. Jos en tuntenut vastaantulevaa henkilöä, kysyin, kuka sinä olet. Näin saattoi alkaa sukuseelvitys ja yhdistelin kuin palapelin palasia, että tämä henkilö on sen ja sen veli tai äiti. Jo kesäohjaajaajaltani olin tutustunut lapsiin, jotka nyt olivat aikuisia.

Turussa 11 vuotta lasten ja nuorten kanssa touhunnena toin kuin huomaamattani ikäihmisten pariin nuorisotyöstä reippaan ”muorisotyön”. Panostin vanhustenkerhojen elämyksellisiin virikehetkiin, jolloin kotiin lähtiessä kaikilla olisi eväänä turvallinen olo ja hymy huulilla.

Kaikenikäisten ja Ikänuorten kerhoissa oli yhteensä satakunta osallistujaa, samoin kaikkiin seurakunnan tapahtumiin osallistui suuri osa seurakuntalaisista.

Kojolla Kertulassa pidimme kokkikerhoa ja yhdessä laitettu ruoka maistui. Jokainen teki osansa, kuka jauhotti silakoita, kuka pilkkoi

salaattia tai kattoi pöytää. Ruoan siunaamisen ja siitä kiittämisen jälkeen lopuksi vielä huusimme toisillemme: Emännät höperöt, hyvät oli pöperöt!

Tähän ”muorisotyöhön” kuului vauhtia ja vaarallisia tilanteita, esimerkiksi Klemelän viikon mittaisilla leireillä kuljettiin rastireittejä, mentiin piirileikkejä, näyteltiin, uitiin, saunottiin ja olympivoittajakin nostettiin pöydälle saamaan mitalinsa.

Jännittävimpiä olivat kesämatkat, jotka suuntautuivat joka ilmansuuntaan.

Yhtenä kesänä menimme lentokoneella Maarianhaminaan, tutustuimme kaupunkiin ja olimme seurakunnan vieraina, takaisin palasimme laivalla. Lento- ja laivamatka olivat useimmille kerran elämässä -kokemus. Erään kesän matka suuntautui Lappiin ja niinkin notkeita retkeilijöitä oli mukana, jotka kiipesivät junan makuuvaunun kolmanteen kerrokseen.

Vaikuttavin matkamme suuntautui Viipuriin. Kävelimme Monrepo'n puiston halki ja näimme useita ränsistyneitä rakennuksia, joissa oli myös asukkaita. Niin, niin paljon nuoruusmuistoja tulvahteli karjalaisten matkalaisten mieleen, että kyöneleet pääsivät valloilleen.

Sukujuuriltani etelä-pohjalaisena sain lähemmin tutustua ihastuttaviin karjalaisiin ihmisiin, niin että bussissa taisimme kaikki haastella karjalan murretta ja lauloimmekin

Sinua siunata tahdon -laulun: Sinuu mie siunata tahon.

Eikä näissä vakaisissa hämäläisissäkään mitään vikaa ollut, päinvastoin. Niin uskottomia hetkiä saimme kokea yhdessä kiittäen, iloiten, itkienkin. Kojjärven hautausmaalla, Jumalan puistossa, kunkin haudalla muistot hänestä ainutkertaisena ihmisenä palaavat kauniina mieleen. Mutta, mikä riemu sitten vasta onkaan, kun Jumalan armosta kohtamme jälleen ja saamme yhdessä kirmata piirileikkejä taivaan tanhuvilla!

Työni Kojjärven seurakunnassa kesti noin kahdeksan vuotta, sen jälkeen olin vielä pitkään luottamushenkilönä. Sain ihan vakituisenkin viran, mutta virkavapaalla instoitiin tekemään virikekirjan ryhmien ohjaajille, kollegoille ympäri Suomen. Siitä kuin vahingossa uusi ura urkeni ja aloin tehdä erilaisten ryhmien vetäjien avuksi kirjoja, joita kertyikin vino pino. Mutta se onkin sitten toinen tarina.

Forssan seurakuntalehti

Forssan ev.-lut. seurakunta
Kartanonkatu 16
30100 Forssa
(03) 41 451 klo 9–13

www.forssanseurakunta.fi

Päätoimittaja:

Esa Löytömäki
esa.loytomaki@evl.fi

Toimitussihteeri:

Sirpa Koivulaakso
sirpa.koivulaakso@evl.fi

Kannen kuvat:

Esa Löytömäki

Sivunvalmistus/paino:

PunaMusta, Forssa

Koijärven seurakunnan synty ja kirkkorakennuksen hankkiminen

TEKSTI: Juha Alhainen

Rakennusmestari Heikki Tiitolan piirtämä kirkko Kokkojärven rantaan jäi rakentamatta

Koijärven alue oli 1500-luvulla kolmen suuren hallintopitäjän takamaata. Vuollunkoski Koijoessa oli Kalvolan, Urjalan ja Loimon hallintopitäjien rajana. Kojonjoen niityt kuuluivat Kalvolan Keikkalan kylän isännille. Kojon kylä mainitaan 1600-luvulla maakirjassa, ja Tammelan kirkon penkkijaosa oli varattu paikalle yhdelle Kojon tilalle. 1600-luvun kuluessa rajat vakiintuivat siten, että nykyiset Raitoo, Saviniemi, Suonpää ja Matku kuuluivat Urjalaan. Kojo puolestaan kuului Tammelaan. Sekä Urjalan että Tammelan kirkolle oli pitkä matka ja huonot kulkuyhteydet. Tammelan

rovastin kerrotaankin pyytäneen Jumalan suojelua ”kaikille mettäkulmalaisille aina Kojonkulmaa myöten”. Vaikka 1860-luvulta alkaen alueen kautta rakennettiin Lopen ja Urjalan välinen maantie, Turku–Toijala-rata sekä maantiet Matkusta Forssaan sekä Kojon kautta Saviniemeen, olivat kirkkomatkat edelleen pitkiä ja aikaa vieviä. Ajatus omasta kirkosta Urjalaa tai Tammelaa lähempänä alkoikin kyteä.

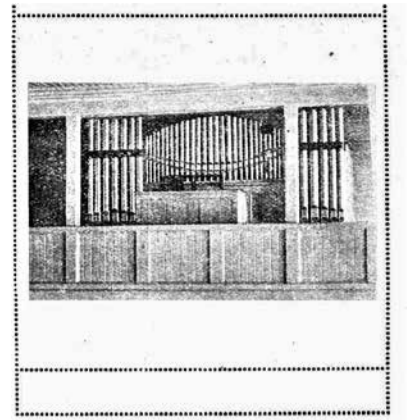
VUONNA 1905 tilanomistaja **J. K. Mäkelä** lähetti kiertokirjeen, jolla kutsuttiin Saviniemen koululle neuvottelemaan uuden seurakunnan perustamisesta. Urjalan,

Tammelan ja Kalvolan takamaista päätettiinkin muodostaa oma seurakunta. Mukaan kaavailtiin Urjalasta Annulan, Hakolahden, Ikaalan, Väikkilän, Järviön, Kojon, Saviniemen, Perhon ja Raitoon kyliä. Tammelasta mukaan haluttiin Kojon kylä ja Kalvolasta Lintumaa. Kokouksessa valittiin toimikunta ajamaan uuden seurakunnan perustamista. Mikään kolmesta emäseurakunnasta ei vastustanut hanketta, ja senaatti hyväksyi uuden seurakunnan tammikuussa 1909. Uutta kirkkoa varten tilattiin piirustukset rakennusmestari **Heikki Tiitolalta**. Kirkon paikka osoittautui kuitenkin hankalaksi valita. Vaikka kartalla perustettu seurakunta näytti yhtenäiseltä, olivat kylät hajallaan vailla mitään todellista yhteyttä. Kirkkoa kaavailtiin kompromissina mahdollisimman keskelle – jomallekummalle puolelle Kokkojärveä. Kirkon tai pappilan paikasta ei päästy yhteisymmärrykseen, ja tehty seurakuntapäätös esitettiin purettavaksi vuonna 1920.

SAMALLA, KUN aiempi seurakuntahanke hautautui, ilmaistiin tuomiokapitulille seudun eteläosan halukkuus muodostaa oma uusi seurakunta. **J. Lauri Mäkelä** ryhtyi hankkeen ajajaksi, ja uusi seurakunta suunniteltiin muo-

dostaa Tammelan Kojon kylästä ja Urjalan Matkun, Raitoon, Kojon, Saviniemen ja Suonpään kylistä. Samaan aikaan eteni myös Forssan eroaminen Tammelasta. Forssa itsenäistyi omaksi seurakunnakseen 1.5.1922, ja Koijärven seurakunnan perustaminen hyväksyttiin valtioneuvostossa 15.11.1923. Tällä kertaa alue oli yhtenäisempi ja yksimielisempi. Papin palkkauksesta sekä hautausmaan, kirkon ja pappilan sijainneista sovittiin. Kirkon paikaksi määrättiin Kojon kylässä ns. Klingan harju. Pappila ja hautausmaa päätettiin rakentaa sen läheisyyteen. Harjulle valmistunut, metsänhoitaja **Mauno J. Kallion** suunnittelema seuratalo päätettiin ottaa väliaikaiseksi kirkoksi, kunnes varsinainen kirkko ehdittäisiin rakentaa. 16.12.1923 piispa **Gummerus** vihki uuden hautausmaan sekä väliaikaisen kirkon. Uusi Koijärven seurakunta saattoi täten aloittaa toimintansa 1.1.1924. Seurakuntalaisia uudessa seurakunnassa oli 2823.

VÄLIAIKAISTA KIRKKOJA alettiin muuttaa enemmän kirkkopaisiksi. Rakennuksen päätyyn rakennettiin rakennusmestari **E. Talvian** piirustusten mukaan kellokoti, johon sijoitettiin Tammissaaren entisestä venäläisestä sotilaskirkosta hankitut kaksi kelloa. Kellot kuljetettiin Kojolle reellä Matkun asemalta. Matkun asemalta haettiin myös lehterille hankitut 6-äänikertaiset, Tulenheimon valmistamat urut. Kirkkoa varten annettiin paljon lahjoituksia. Kirkkotekstiilit, ehtoolliskalusto, kynttilänjalat, kynttiläkruunut, saarnatuoli, alttarikaide ja penkit tulivat kaikki eri tahojen lahjoit-

Koijärven kirkon urut, valmistettu Tulenheimon urkutehtaassa Kangasalla. Lahjoitettu puoliksi Koijärven seurak. Vihityt 24/1/1924.

tamina. Alttaritauluksi hankittiin turkulaisen **Elias Muukan** maalauksen Jeesus Getsemanessa. Sen kehyksen kulmissa olevista pyöröristeistä saatiin myöhemmin aihe seurakunnan vaakunalle. Aluksi väliaikaisessa kirkkorakennuksessa toimi vielä kansakoulu, ja siinä sijaitsivat myös kunnanhuone, kirjasto ja vahtimestarin asunto. Sisäänkäynti oli aluksi kirkon sivulta, kunnes se 1950-luvun remontissa sijoitettiin päätyyn. Vaikka rakennuksen piti olla vain väliaikainen kirkko, tuli siitä seurakunnan omaisuutta, kun Manttaalikunta myi omistamansa rakennuksen vuonna 1927. Uutta kirkkoa ei koskaan rakennettu, ei myöskään suunniteltua pappilaa. Uuden Kojon kansakoulun valmistuttua osti seurakunta vanhan kansakoulun pappilaksi. Kun 1992 Koijärven kirkko mittavan remontin jälkeen vihittiin uudelleen käyttöön, varmisti piispa **Kortekangas** sanavalinnoillaan, että aiempi väliaikaiseksi kirkoksi vihitty tila oli nyt aivan oikea temppeleksi ja sellaiseksi vihitty.

Koijärven ensimmäinen kirkkoherra

Erik Mikael Kaurinkoski (s. 19.8.1891 Turku, k. 18.2.1974 Tampere) oli Koijärven ensimmäinen kirkkoherra v. 1924–1962. Kaurinkoski oli pappina ensin Laitilassa, Paraisilla, Nauvossa ja Sottungassa. Puolisonsa **Lydian (s. Parainen)** kanssa Kaurinkoski hoiti pitkään Koijärven seurakuntaelämää. Lydia soitti pianoa usein tilaisuuksissa ja hiippakunnan yleiskatsauksessa 1930-luvulla todetaan, että tilaisuuksissa ”on

ahkeraa laulun viljelyä” ja ”lauluharrastus on huomattavasti edistynyt”. Myyjäisiä lähetyksen ja diakonian hyväksi pidettiin sen ajan monilla kansakouluilla kuten myös hartaushetkiä. Matkun rukoushuoneella oli jumalanpalvelus kerran kuussa ja hartaustilaisuus muina pyhinä.

Hiippakunnalle menneissä tiedoissa kerrotaan seurakuntaelämästä 1930-luvulla: ”Kinkerien ohjelma: aamuvirsi, hartauspuhe, joka päättyy yhteisen rukouk-

seen ja virteen. Lapset siirtyvät eri huoneeseen kanttorin kuulusteltavaksi, ja kirkkoherra alkaa katekisation vanhemman väen kanssa läksynä olleesta Kristinopin kohdasta. Väliaika. Virren jälkeen lapset kokoontuvat piiriin, jolloin kirkkoherra keskustelee heidän kanssaan ja antaa lopuksi lukusetelit. Lasten laulua. Kirkkoherra kuulustelee rippikouluun pyrkivät kamarissa, ja kanttori pitää virsiharjoituksen. Nimenhuuto kirkonkirjas-

ta. Keskustelua siveellisistä ja uskonnollisista oloista ja muista kysymyksistä.”

Sota-aikana Kirkkoherra oli henkisen huollon johdossa ja vei viestit kaatuneista koteihin. Pappila oli avustustoiminnan keskus Koijärvellä. Rintamalle lähetettiin paketteja ja Uusia Testamenteja. Sodan aikana hautausmaata laajennettiin ja sankarihauta-alue vihittiin käyttöön. Seuraavan kerran hautausmaata laajennettiin 1950-luvun lopulla.

TIEDOT KOKOSI: Esa Löytömäki

Koijärven kirkko ennen remonttia. Kuva: Forssan museo.

Lydia ja Erik Mikael Kaurinkoski. Kuva: Forssan seurakunta.

Kaurinkosken perhekuva. Kuva: Forssan seurakunta.

Kirkon korjaus 1950-luvun alussa sisälsi alttarin uudistamisen ja koristelun. Kirkko maallattiin ulkoa ja sisältä ja näkyvä muutos oli uuden sisäänkäynnin muuttaminen itäpäättyyn.

Tultaessa 1950-luvulle nuorisotoiminta tuli kattavaksi seurakunnassa. Erityisesti mainittiin Matkun, Suonpään ja Kojon nuorten aktiivisuus.

Kaurinkosken kausi kesti lähes 40 vuotta Koijärvellä.

Koijärven seurakunnan MUSIIKKITOIMINTA

TEKSTI: Aimo Honkasalo

Varhaisvuodet

Jumalanpalvelus ilman musiikkia ja laulanta on vajavaista. Sanotaanhan jo Sanassa, että soittakaa ja laulakaa.

Oma kirkko sai urkunsu v. 1924 ja adventtina ne vihittiin tarkoituksensa. Omaa kanttorinvirkkaa ei ollut vielä vuosiin, vaan sitä hoiti sivutoimenaan opettaja **O.E. Kuvaja**. Seurakunnassa kuorolauluharrastuksesta vastasi ruustinna **Lydia Kaurinkoski**. Paljon ja voimakkaasti laulettiin niin ompeluseuroissa kuin hartaushetkissä. Vuodesta 1937 **Jalmari Vehmas** oli ensimmäinen kanttorimme.

Kirkkokuorotoiminta 1937–1971

Lehti-ilmoituksella kuulutettiin seurakunnan jäsenille, joilla on laulunäytä, saapumaan kirkkokuoron perustamistilaisuuteen. Pian jo pidettiin ensimmäinen konsertti. Sotavuodet olivat hiljaiseloa myös kuoron toiminnassa. Pitkien välimatkojen takia kuoron osaharjoituksia pidettiin joissain kouluissa kuten myös sävelhartausta. Kirkkokuoro avusti jumalanpalveluksissa lähinnä suurina kirkkopyhinä. Lisäksi esiinnyttiin yhteiskunnallisissa ja isänmaallisissa tilaisuuk-

Esa Lahti, Mirja Paju ja kirkkokuoro Koijärvellä.

sisä. Parhaimmillaan laulajia oli n.30.

Koijärven Kirkkokuoro ry

Dir.cant. **Antti Kuisman** aloitteesta kirkkokuoro rekisteröityi yhdistykseksi. Monet henkilöt toimivat kantoreina vuosina 1971–2019. Heistä pisimpään **Esa Lahti**. Vaikuttavimpia tilaisuuksia, joissa kuorolla oli merkittävä rooli: Uusien urkujen vihkiminen v. -68, Musiikki-ilta, jossa kuoron lisäksi lauloivat Harjun, Kojon ja Matkun kansankoulujen oppilaat v. -73. Lehtijuttu ti-

laisuudesta: ”Siinä oli jotakin, jota voitaisiin kutsua laulannan iloksi.” Seurakunnan 50-v juhla, Piispantarkastus v. -78, Lounais-Hämeen kirkkomusiikkijuhlat Koijärven kirkkopuiston rinteellä v. -82. Viimemainitussa juhlassa oli laulajia yhdeksästä kirkkokuorosta, seitsemästä nuorisokuorosta ja puhallinyhtye. Musiikkijuhlilla **T. Ilmari Haapalainen** totesi puheessaan: ”Kuoro on vain runoilijan ja säveltäjän tulkki kuulijoille,” Kirkkokuoron tehtävänä ei ole esiintyä, vaan olla osallisena kiitoksessa ja ylistyksessä.

1970- luvun lopussa seurakunnassa toimi myös Nuorten kuoro sekä nuorten musiikkiryhmät Jämä ja Iloutinen.

Yleisesti ottaen kirkkokuorolaiset ovat olleet uskollisia harrastukselleen. Innostavia kannustajia laulamiseen ovat olleet osallistumiset rovastikunnallisiin, hiippakunnallisiin ja valtakunnallisiin kirkkomusiikkijuhliin. Näistä mainitsisin erityisesti Rovaniemen kirkkolaulujuhlat v. 1976. Sinne matkasimme yhdessä Urjalan kirkkokuoron kanssa. Juhla

oli kaikkein vaikuttavin monista kokemisistani laulujuhlista, kun n.10000 osallistujaa lauloi sydämensä pohjasta.

Kuoron retket olivat eräänlaista palkkaa tehdystä ”työstä”. Mainittakoon muutamia kohteita: Gregoriani Sastamala, Sibelius-talon konsertti, Ypäjän musiikkiteatterin näytökset, teatterimatkat, yhteisesiintyminen Iona-messuun Malmin kirkossa. Hiljattain kirkon urut vaihtuivat uusiin digitaalisiin urkuihin. Vanhojen urkujen isommat pillit jäivät takaseinälle muistuttamaan vanhasta instrumentista.

Laulajien määrät ja osallistumiset

Kirkkokuoro on osallistunut jumalanpalveluksiin hyvin perinteisillä osallistumismäärillä. Keskimäärin niitä on ollut 11/v suurin määrä 15/v. Harjoituksia on ollut keskimäärin 25/v. Tarkkaillessani kuoron jäsenmäärää yleinen trendi on laskenut vuosi vuodelta. Lopuksi meitä oli vain seitsemän, kunnes tuli lopettaa Koijärven Kirkkokuoro ry:n toiminta. Laulanta jatkui kuitenkin Kaikenääniset-nimellä, jonka laulajat ovat jatkaneet harrastustaan Forssan kirkkokuorossa.

LUKUKINKERIT Koijärven seurakunnassa

TEKSTI: Aimo Honkasalo

KUVAT: Matti Eerolan arkisto

Esivanhemmillemme kinkerit olivat totinen paikka, ehkä hieman pelottavakin. Kuitenkin nuo tilaisuudet olivat tärkeitä kansan lukutaidon nostamiseksi ja sivistyksemme jopa hyvinvointimme perusta. Vuosittain kylillä pidettävistä tilaisuuksista käytettiin myös nimityksiä Lukuset ja Lukupäivälliset. Lukuset olivat seurakunnan tärkeä kristinopin opetuskeino. 1920-luvulla saatettiin vielä valita kylänvanhin, joka valvoi kyläläisten siveellisyyttä ja raportoi siitä kirkkoherralle.

Lasten ja nuorten lukutaitoa ja Katkismuksen tuntemusta seurattiin henkilökohtaisilla Luku-Listoilla tai Luku-Seteleillä, joiden kääntöpuolella oli Lasten-

koulutodistus ja Kinkeritodistus. Niissä arvioitiin tavulukua, suoralukua, luetun käsittämistä ja Raamatun ja Katkismuksen tuntemusta arvosanoin ykkösestä neloseen.

1930-luvulla lukukinkeriharrastus oli nousemassa seurakunnassamme. Kinkeripäivä oli oikein juhlatapahtuma. Tilaisuuden ohjelmaan kuului virrenveisuuta, puhetta, opetusta ja rippikouluun pyrkivien kuulustelua. Merkittävänä osana oli ruokailu. Kinkerialon piti olla tarpeeksi suuri väen kokoontumiselle, joita pidettiin vuoroin eri kodeissa.

Kinkereistä ilmoittaminen saattoi olla varsin juhlallinen. Isäntäväki lähetti oikein postin kautta kutsun Lukupäivällisille. Seura-

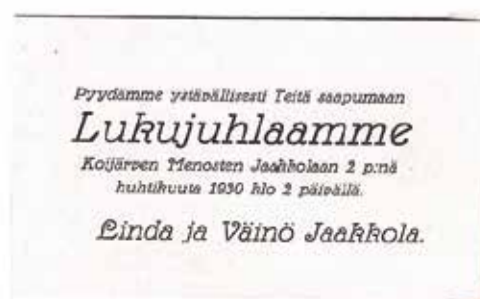
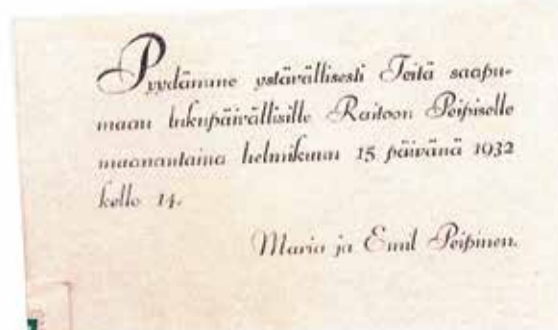
kunta oli jaettu kinkeripiireihin kyläjoon mukaan. Niitä olivat: Menonen, Ylikulma, Kölli, Raitoo, Suokulma, Saviniemi, Vuorenkulma, Suonpää, Kojo, Vuoltu, Matku ja Kokko. Myöhemmin kinkereitä pidettiin piirejä yhdistellen. Sota-aika luonnollisesti vaikutti kinkertoimintaan la- maannuttavasti.

Kirkkoherra **Eino Marttalan** aikana 1960- ja 70- luvuilla kinkerit toimivat aktiivisesti. Kun kinkereitä pidettiin kylillä, niin kirkkoherra ja kanttori pitivät ensin kouluilla omat koulukinkerit. V. 1970 pidetyt piispantarkastuksen pöytäkirjassa todetaan kiitoksella seurakuntalaisten kinkereihin osallistumista

Kirkkoherra **Heikki Kivekään** aikana 1980-luvulla osallistujille jaettiin tehtävämonisteita, joista käsiteltäviä kohteita yhdessä ratkottiin. v. 1988 kinkereiden pääaiheena oli uudet virret edellisenä vuonna käyttöön otetun virsikirjan virsistä.

Seurakuntien yhdistyminen ja eri työalojen yhteiset työntekijät aiheuttivat yhdessä väkiluvun vähenemisen myötä ikivanhan kinkertoiminnan hiipumisen.

Olisiko aika aivan uudenmuotoisille kinkereille?

Koijärven seurakunnan DIAKONIA TYÖ

TEKSTI: Aimo Honkasalo

Varsinainen seurakunnan diakoniatyö alkoi vasta v. 1978. Eräänlaista diakoniatyötä paikkakunnalla hoitivat kunnan kiertävät sairaanhoitajat jo seurakunnan alkuhetkistä lähtien. Heistä on erikseen mainittava diakonissan koulutuksen saanut **Anna Elo**. Vuodesta 1969 alkaen diakoniatyöstä vastasivat Forssan työntekijät.

Jo yli 50 vuotta ovat toimineet ikäihmisten kerhot, Matkussa vuodesta 1967 Ikänuoret ja vähän myöhemmin Kojolla Kaikenikäiset.

Yhteisvastuu voimissaan

Yhteisvastuutapahtumat ovat olleet kaikkia työaloja yhdistäviä toimintamuotoja. Varhaisimpia tapahtumia olivat pappilan pihalta lähteneet rekiajelut. Iloisen yhdessäolon takasivat monet leikkimieliset kisailut esim. viestinhiihdot ja potkukelkkakilpailut kylien välisinä. Oli teräsmieskisää, kävynheittojuoksua, pussihyppelyä, tandemhiihtoa, autosuunnistusta,

lumiveistosten tekoa. Orjakaupakin oli sallittua, kun kaupattiin työntekijöitä erilaisiin tehtäviin. **Kirsti Koivulan** järjesti kasvattamallaan etanoilla ”juoksu-kilpailun” n. metrin mittaisella radalla. Suokulman isossa mäessä liu’uttiin hurjaa vauhtia erilaisilla välineillä ja alhaalla saattoi päästä moottorikelkka-ajelulle.

Jotta kisailla olisi jaksanut, oli tarjolla tavallisimmin hernekeit-

toa ja partiolaisten muurinpohjallettuja.

Tuloja Yhteisvastuulle saatiin kisojen voittajia veikkaamalla. Lisäksi oli erilaisia keräyskampanjoita, kirkkokonserteja, lahjoituksia ja yhteisvastuulounaita.

Koijärven seurakunta saavutti YV-keräyksessä Tampereen hiippakunnassa ensimmäisen sijan v. 1977 tuloksella 3,19 mk / jäsen.

Yhteisvastuu-tempaus 1970-luvulla pappilan pihassa. Kuva: Forssan seurakunta.

Koijärven lähetytlounaan vaiheista

TEKSTI: Marja-Terttu Honkasalo

Lähetystyö on ollut Koijärven seurakunnassa vilkasta jo alkumetreiltä alkaen. Koijärven alueella perustettiin lähetyspiirejä melkein joka kylälle. Ne kokoontuivat kodeissa ja olivat osaksi ompeluseurojen nimelläkin. Kerätyt tuotot menivät aluksi Suomen lähetykselle.

Aikanaan tänne muuttaessani tutustuin hetimiten Suonpään lähetyspiiriin ja sitä kautta nopeasti kyläläisiin. Lähetyspiiri kokoontui talviaikaan kerran kuukaudessa ja mukana olivat kirkkoherra ja kanttori. Heillä on kyllä pitänyt kiirettä rientäessään eri kylille lähetyspiireihin. Tosin muutamia piirejä yhdistettiin, näin saatiin laajempi alue kokoontumisiin.

Kun seurakunnalle saatiin seu-

rakuntatalo valmiiksi vuonna 1978, virisi Suonpään lähetyspiirissä keskustelu lähetytlounaan järjestämisestä. **Sirkka Juhala** oli ahkera puuhanainen ja niinpä ensimmäinen lähetytlounas järjestettiin 01.04.79. Mukaan saatiin lounasta laittamaan myös muutamia emäntiä Raitoolta, Kojolta ja Matkusta. Ensimmäisellä lounaalla kävi heti 114 ruokailijaa ja ruoka-ainelahjoituksia saatiin alusta asti runsaasti.

Sitten olikin tuumaustauko ja seuraava lähetytlounas oli vuonna 1982. Suuren suosion saaneena päätettiin jatkossa järjestää lounas joka vuosi. Seurakuntaan saatiin oma nimikkolähetti vuonna 1983, joka oli **Ulla Kangassalo** ja työskenteli Taiwanilla. Näin lähetystyö tuli entistä läheisem-

mäksi, kun lähetyspiireissä luettiin nimikkolähetin lähettämiä kirjeitä lähetyspiireissä. Nimikkolähetit kukin vuorollaan olivat SLS:n lähettejä ja lähetystuotto meni kokonaisuudessaan heidän työnsä tukemiseen.

Tämänhetkinen nimikkolähetimme on **Marja Ochieng** ja hänen työskentänsä on Kenian Kisumussa, Maikki on koijärveläisille jo ennestään tuttu, sillä hän työskenteli täällä diakonissana muutaman vuoden.

Vuodesta 2009 asti saimme lahjoituslistan kyläkaupan tiskille näkyviin ja sitä kautta lounaille on tullut entistä enemmän lahjoituksia ja sen myötä myös tuotto on kasvanut. Lähetytlounaan ruokatarjonta on perustunut alusta asti hämäläisen pitopöydän antimiin kuitenkin vuosittain tuunaillen pienillä muutoksilla.

Lähetytlounasta on nyt järjestetty 44 kertaa tähän mennessä ja joka kerralla suosio on ollut hyvä. Laskin alusta saakka pitämäni kirjanpidon mukaan lähetykselle kerätty tuotto on lounailla ollut yhteensä 43.639,45 euroa.

Vastuuehännät ovat vuosien varrella vaihtuneet, mutta lisää väkeä on aina löytynyt töihin. Kaunis kiitos siitä kuuluu heille ahkerille naisille. Näillä eväillä jatkamme edelleen.

Koijärvi lähetytlounas n. v. 2000.

Poljettavista uruista digiaikaan

TIEDOT KOKOSI: Esa Löytömäki

Koijärven kirkon ensimmäiset urut sijoitettiin lehterille. Ne oli valmistanut Kangasalan urkutehdas ja ne olivat 6-äänikertaiset pneumaattiset urut. Osa pilleistä oli taitettu, koska lehteri oli matala. Urkuja varten oli palattu urkujenpolkija, Koska palkeita ei oltu sähköistetty. Myös rippikoululaiset saivat tehdä sitä vuorollaan ja monella onkin hauskoja muistikuvia tuolta ajalta, joka kesti vuoteen 1968 asti. Niin urkujenpolkija **Anton Lindholmkin** pääsi eläkkeelle. Silloin saatiin uudet urut. Nekin tilattiin Kangasalan urkutehtaalta ja olivat 10-äänikertaiset mekaaniset urut. Samalla urkujen paikka vaihtui kirkon etuosaan. Myöhemmin kirkon remontissa v. 1992 urut sijoitettiin kirkon takaosaan.

Ensimmäisenä lukkari-urkurina toimi **O.E. Kuvaja**. Vuosina 1937–1970 vakinaisena kanttori-urkurina toimi **Jalmari Vehmas**. **Esa Lahti** toimi kanttorina 1974–1991 ja uudelleen 1999–2016, jolloin hän ehti olla myös

yhdistyneen Forssan seurakunnan kanttorina.

Uusien urkujen aika koitti v. 2018, jolloin siirryttiin digiaikaan. Sähkökäyttöiset urut korvasivat vanhat jo vähän kolisevat urut. Monissa pienemmissä kirkkoissa ja kappeleissa sellaiset urut olivat löytäneet tekniikan kehittyessä paikkansa eivätkä olleet niin alttiita säiden vaihteluille. Urkupillien fasadi säilytettiin muistona vanhoista uruista.

Uudet urut otettiin käyttöön v. 2017.

Kirkonkellot Tammisaaresta

Vanha kuva kelloista. Kuva: Forssan museo.

TIEDOT KOKOSI: Esa Löytömäki

Seuratalo muokattiin kirkoksi ja itäpäätyyn rakennettiin kellotapuli v. 1923. Tornista piti tulla korkeampikin, mutta puutavaran puute madalsi sitä. Kaksi kelloa saatiin ostetuksi Tammisaaren entisestä venäläisestä sotilaskirkosta. Aikanaan venäläisiin varuskuntiin rakennettiin ortodoksikirkkoja tsaarin armeijan sotilaitten käyttöön.

Kellot oli valettu Jaroslavlissa, Moskovan lähellä aikanaan. Kelloissa on Mariaa ja Jeesus-lasta, Jeesusta Vapahtajana, Johannes Kastajaa ja Pyhää Nicolausta esittävät kuvat. Kelloissa on tekstinä: ”Maa, julista suurta iloa. Kiittäkää taivaat Jumalan kunniaa.”

Kirkonkelloja soitettaessa tornin luukut aukeavat ja ääni kaikuu

kirkonmäeltä kauemmaksikin. Ääni kuuluu nykyisin samalla myös kirkkosaliin sähköisesti vahvistettuna.

Kuva kellotapulien sisältä. Kuva: Virpi Ryytä.

Hautapaikat ja muistomerkit seurakunnan hautausmailla

TEKSTI ja KUVA: Marge Robam, Hautausmaanhoitaja

Kun omainen on kuollut, läheisten on surun keskellä hoidettava monenlaisia asioita, kuten hautajaiset, hautapaikka ja perunkirjoitus. Siinä tilanteessa ei välttämättä jää mieleen hautapaikasta tehty sopimus, joka aikanaan päättyy.

Hautapaikka luovutetaan Forssan seurakunnassa aina määräajaksi. Hautapaikan koskemattomuusaika Forssan ja Kojjärven hautausmailla on 25 vuotta. Uusi 25 vuoden hallinta-aika alkaa, jos samaan paikkaan haudataan uusi vainaja vanhan sopimuksen voimassaoloaikana. Mikäli kyseiseen paikkaan ei ole haudattu ketään viimeiseen 25 vuoteen, hallinta-aikaa voidaan hakemuksesta pidentää korkeintaan seuraavan 25 vuotta. Sen päättyessä voi taas hakea uutta pidennystä.

Jos hautapaikan hallinta-aika on päättynyt/päätymässä, seurakunta lähettää omaisille kirjeen asiasta. Sen jälkeen omaisilla on kaksi vaihtoehtoa: pidentää haudan hallinta-oikeutta tai luovuttaa hautausmaalle. Hautapaikkaa ei ole pakko pidentää aina maksimijaksolla, teemme myös lyhyempiä hallinta-ajan sopimuksia.

Usein on seurakunta ongelman edessä, että omaisille lähetetty kirje palautuu. Se tarkoittaa, että haltijan posti-osoite on muuttunut tai haltija on kuollut, eikä meillä ole tietoja uudesta mahdollisesta osoitteesta tai haltijasta. Sinä tapauksessa seurakunta laittaa hallinta-ajan päättyneille haudoille vastaavan lapun hallinta-ajan päättymisestä. Mikäli ei kukaan asiaan reagoi, hautausmaalla palautuu seurakunnalle ja tulee uu-

delleen käyttöön. Se tarkoittaa, että hautapaikka voidaan myydä uudelle haltijalle ja samaan haudataan haudataan uusi vainaja, jolla ei ole enää mitään yhteyttä aiemmin haudattuun vainajaan tai tämän sukuun. Puhutaan niin sanotusta hautakierrosta.

Muistomerkit

Hautakivi on suomessa perinteinen hautamuistomerkki. Kivi on lähes ikuinen materiaali ja se edustaa pysyvyyttä; muistot säilyvät, vaikka läheinen onkin jo poissa. Hautamuistomerkki on

ainutkertainen valinta ja sen hankintaa kannattaa miettiä huolella. Muistomerkki merkitsee vainajan hautapaikan ja on tärkeä hiljentymispaikka omaisille. Muistomerkin muoto, väri ja koristelut kertovat tarinaa vainajasta. Nykysteekkniikoilla ja vaihtoehtoilla erittäin persoonallisten muistomerkkien tekeminen on mahdollista.

Riippuu hautausmaasta, minkälaisen kiven haudalle saa asentaa. Uurnahaudan koko on usein pienempi kuin arkkuhaudan, jolloin kivikin on jonkin verran pienem-

pi. Muistomerkin koon kysymyksissä ota yhteyttä hautausmaahan hoitajan kanssa.

Hautamuistomerkkien hoitaminen ja kunnossapito kuuluu haudan haltijan vastuulle. Hautapaikan haltijalla on syytä aina katsoa, ettei hautakivi ole kallellaan. Hautakivet voivat kallistua maan painumisen ja routimisen vuoksi. Kallellaan oleva hautakivi voi aiheuttaa vaaraa hautausmaalla liikkuville henkilöille, omaisille ja työntekijöille. Jos seurakunnan hoidossa olevan haudan muistomerkki on vaarallisesti kallella, seurakunta ei voi hoitaa hautaa, vaikka sopimus sille on tehty. Seurakunta on merkinnyt vaaralliset kivet erillisellä lapulla.

Kiven oikaisun saa tilata suoraan kiviliiikkeeltä tai suoristaa kiven itse, mikäli se on mahdollista. Seurakunnalla ei ole tarjota kiven oikaisupalvelua. Seurakunta voi kuitenkin tarvittaessa avustaa kiviliikeitä ja omaisia, esimerkiksi jos tarvitaan apua puiden juurten katkomisessa. Kiven oikaisemisessa tarvittavia maa-aineksia löytyy hautausmaalta.

Oikea kiven oikaisu on tapahtunut silloin kun aluskivi on suoritettu ja nostettu maasta koholle. Muistokiven ja aluskiven väliin ei saa laittaa mitään sinne kuulumatonta. Kivet vierittävät muistomerkkiä ja vaurioittavat pintoja samalla kuulumatonta osat tekevät muistomerkistä vaarallisen. Mikäli muistomerkki on kaatuneen vaurioittanut muita muistomerkkejä on haltija velvollinen korvaamaan vaurioituneen muistomerkin tai muistomerkki on kaatuneen vaurioittanut vammaan tai jopa kuolemaan on muistomerkin haltija korvausvelvollinen. Hautausmaalla liikkussa on suositeltavaa olemaan varovainen keväisin jolloin routavauriot ovat pahimmillaan.

Kivi on materiaalina uusiutumaton materiaali joten on syytä harkita vanhan muistomerkin uusiosäilyttämisen sijasta.

Kaikkissa hautausmaita sekä haudanhoitoa koskevissa kysymyksissä ota yhteyttä hautausmaahan hoitajan kanssa

puh. 050 575 6646 tai sähköposti marge.robam@evl.fi

TIETOKILPAILU: Asko Kantola

KOIJÄRVI TIETOKILPAILU

- Mistä Kojjärvi on saanut nimensä?
  - Perhosista, joiden toukat syövät ahneesti villakangasta. Ne viihtyivät Kojjärven ruohikkosilla rannoilla ja söivät paikallisten nutut reikäisiksi.
  - Kojjärvi oli satoja vuosia sitten paljon laajempi ja syvä järvi ja tunnettu kalaisuudestaan. Koi sana viittaa kokemiseen, eli verkkokalastukseen.
  - Se on aikojen saatossa lyhentynyt alkuperäisestä muodosta Koivujärvi.
- Kojjärven kirkko täyttää kuluvana vuonna 100 vuotta. Mutta jo ennen Kojjärven kirkkoa Matkuun oli rakennettu rukoushuone 1910. Sitä oli aktiivisesti perustamassa opettaja Akseli Korpinen. Mutta mitä muuta hän oli?
  - Matkun asemapäällikkö
  - Kolportööri
  - Matkun puhelinvaihteen hoitaja
- Tunnettua on, että Kojjärven kirkko oli alun perin rakennettu nuorisoseurantaloksi. Ei tarvittu kuin kellotapulikin kirkon päätyyn, niin kirkko oli valmis. Mutta mistäpä saatiin kellot tapuliin?
  - Entisestä Tammisaaren venäläisestä sotilaskirkosta
  - Kojjärven kartanon pehtoori valoi ne paikallisesta järvimalmista
  - Ne saatiin lahjoituksena Tanskasta
- Kirkko tarvitsee tietysti myös kirkkoherran. Kuka heistä olikaan Kojjärven ensimmäinen kirkkoherra?
  - Eino Jutikkala
  - Yrjö Sirola
  - Erik Kaurinkoski
- Kuka heistä ei ole toiminut Kojjärven kanttorina?
  - Esa Lahti
  - Simo Häyhä
  - Jalmari Vehmas
- Kojjärven vapaaehtoiset emännät tekevät tunnetusti maailman parhaat kaalikäärileet. Niitä saa usein maistaa yhteisvastuu- ja lähetyslounailla. Muuten, Kojjärvellä ei pitkään ollut omaa varsinaista diakonissaa. Tuomiokapituli kehotti perustamaan viran v. 1960. Mutta minä vuonna Kojjärvi sai oman seurakuntasisaren?
  - 1964
  - 1978
  - Ei sitä koskaan ehditty saada, kun Forssa ehdittiin liittää Kojjärveen 1969

Forssan seurakunnan kautta lahjoitettiin Forssan sairaalaan kymmenen kipupumppua. Hyvä saattohoito mahdollistaa kohtaamaan kuoleman. Sairaalapastori Anne Mäkelä, sairaanhoitaja Heli Vainio, lääkäri Satu Teikari ja kirkkoherra Esa Löytömäki tutkivat yhtä uusista kipupumppuista. Kuva: Lassi Puhtimäki.

VASTAUKSET: 1(c) Vähän tyhjä vastaus, kun värikätkämpiäkin vaihtoehtoja oltiin oltu. Se lieene kuitenkin se virallisin käsitys. Tosin on vaihtoehtoja, että nimeltä alkoi nimenä järvi, jota karkottaa järvi nimenä. Eli Kojjärvestä oltiin kerätty alkunäytteenä järvi nimenä. Sehän kuulostaa paljon jännittävämmältä! 2(b) Hän oli kolportööri, eli luterilaisen evankeliumi myyjä, joka myi hienoita hienoja nimettyjä ei enää käytettä. 3(a) Kyllä ne saatiin venäläisestä sotilaskirkosta. Sattuneesta syystä venäläisille varuskuntakirkkoille ei enää vuoden 1917 jälkeen Suomesta löytynyt seurakuntaa, joten kellot vapautuivat toisalle. 4(c) Helppo vastaus. Erik kaurinkoskian se oli. Eino Jutikkala oli tunnettu historioitsija ja Yrjö Sirola toimi enempi poliittikana puolella. 5(b) En tiedä, osasiko Simo Häyhä soittaa mitään. Mutta muutenhan hän kunnostautui Tälvi-sodassa tarkka-ampujana. Molemmat muut ovat Kojjärveä pitkäjäsenä ansioikkaasti palvelleita kanttoriteita. 6(b) Kyllä se vähän kesti! Virkaa ei tahdottu saada perustetua oikein millään, koska köyhällä seurakunnalla teki aina rahasta tulleeta. Lopulta Kojjärven ensimmäisenä diakonissana aloitti Liisa Saloranta (myöh Kivekäs). Forssan ja Kojjärven diakonissat toimivat kyllä seurakuntaliittoksen jälkeen Kojjärveläkin.

Kojon diakoniaompeluseura 1912 Mattilassa.

Kojjärven seurakunnan työntekijöitä 1980-luvulla.

Kojjärvi 2002 Maria-Sisko Ochiengin virkaansiunaaminen.

Kojjärven seurakunta 50 v., kaupungin edustajat onnittelevat.

Konfirmaatio 1967 Kojjärven kirkossa.

Kuva Matkun rukoushuoneen alttarista.

Saarnatuolin peili tiimalasi kyyhkynen.

Kojjärven seurakuntatalon vihkiäisjuhlasta 1978.

Kojjärven kuoroja 1979.

Kojjärven piispantarkastus ja kirkkoherran virkaanasettamistilaisuuden emännät v. 1963.

Kojjärven seurakuntatalossa 1980-luvulla.

Haluatko PYHÄKOULUNOPETTAJAKSI?

Pyhäkoulunopettajat ovat tehtävään perehdytettyjä vapaaehtoisia, seurakunnan jäseniä. Pyhäkoulua voi pitää joko yksin tai pareittain. Seurakunnan yhteishenkilö auttaa mielellään toiminnassa alkuun, järjestää tarvittavaa koulutusta ja materiaalia pyhäkoulutyön alkuun saattamiseksi. Pyhäkoulunopettajaksi riittää tavallinen ihminen, jolla on välittävä ja lämmin suhtautuminen lapsiin ja heidän kysymyksiinsä. Pyhäkoulussa lapset ja aikuiset elävät elämän tärkeitä asioita todeksi leikkien ja keskustellen.

Yhteishenkilö Heidi Heikkinen,
lapsi- ja perhetyön diakoni 050 347 8923

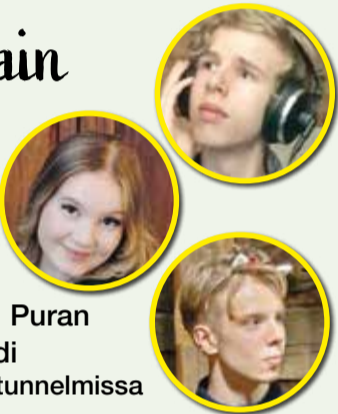
Pitkäperjantain musiikki

pe 7.4. klo 16.00
Kojjärven kirkko,
Kojontie 94

Ottiilia Kutilan, Artturi Puran
ja Albert Luukan bändi
soittaa pitkäperjantain tunnelmissa
hengellisiä lauluja.

Tilaisuudessa luetaan päivän evankeliumi ja
lauletaan Vieraalla maalla kaukana.

Vapaa pääsy, kolehti Yhteisvastuukeräykselle.

Tervetuloa pääsiäiskirkkoon

ke 12.4.2023 klo 13

Paikka on Forssan kirkko.

Kesto max 45 min.

Mukana Pauliina Hatakka,
kehitysvammaistyön pappi

(tilaisuus on kaikille avoin,
suunniteltu erityisesti kehitysvammaisille)

ELÄKELÄISTEN KEVÄTRETKE

Tammelaan
ma 22.5.2023

Tutustutaan mm.

Tammelan kirkon historiaan ja aarteisiin.

Lounaalle ajamme vanhaa Härkätietä

Portaan kautta Eerikkilään.

LOHDUTUKSEN HETKI

KE 11.4. KLO 18
FORSSAN KIRKOSSA
MUSIIKKIA, TEKSTEJÄ
JA RUKOUSTA SINULLE,
JOKA KAIPAAT LOHDUTUSTA
SURUUN JA IKÄVÄÄN.

TERVETULOJA LOUNAALLE! SEURAKUNTATALON LOUNAS MA-PE 11-13

8.50 E

Lämmin ruoka, salaatti,
leipä sekä jälkiruoka

SRK-TALO
KARTANONKATU 16

Meditatiivista tanssia

ti 11.4. ja ti 9.5. klo 18, Forssan kirkko, I linja 4
Meditatiivinen tanssi on rukousta musiikin ja helppojen
koreografioiden avulla. Tarvitset mukavat vaatteet.
Tanssimeditaatiot ohjaa pyhän tanssin ohjaaja,
Outi Aro-Heinilä, puh. 040 664 7642.

Sinustako SAATTOHOIDON TUKIHENKILÖ?

EDELLYTÄMME

- ▶ halua ja kykyä toimia rinnallakulkijana
- ▶ vaihtolotaitoa sekä
- ▶ seesteistä elämäntapaa.

Haastattelemme kaikki
koulutukseen hakijat.

Pyydä lisätietoja ja/tai hakemus
14.4.2023 mennessä: sair.past.
Anne Mäkelä p. 050 3373 158
tai anne.makela@evl.fi

järj. sairaalasielunhoito ja
terveydenhuolto

Veteraanikuorojen konsertti

To 13.4.2023 klo 13 Forssan seurakuntatalolla
Veteraanikuorot johtajineen Tammelasta,
Humppilasta ja Jokioisilta sekä
Ukkoset ja Eläkeliiton kuoro
Kahvit konsertin jälkeen
Tervetuloa!

LÄHETYSSOPPI NYT UUSISSA TILOISSA

Forssan seurakunnan Lähetysseppi on löytänyt uudet tilat osoitteesta **Hämeentie 17**, jossa aikaisemmin toimi päiväkotiti Helmi. Helmenvalkoisena talo nytkin loistaa. Ja samoista tiloistahan löytyy myös Ystävän Kammari, jonka kanssa Lähetysseppi hyvissä merkeissä jatkaa yhteistyötään.

Ystävien kautta Sopen toimintaan

Lähetysseppä pyörittävät vapaaehtoiset. Eivätkä vain Forssan seurakunnan, vaan myös Tammelan. Tapaan yhden heistä hymyilevän myyntipöydän takana.

”Soroptimistijärjestöstä pari tuttua kutsui mukaan ja siitä syttyi kipinä lähetysseppiin”, **Mai-Leen Sukki**, eläkkeellä oleva agronomi kertoo. ”Ensin olin mukana Lähetysseppissä ja sitä kautta olen lupautunut toimimaan tarvittaessa myyjänä täällä Lähetysseppessä.”

Niin. Lähetysseppessä myydään tuotteita, joita on tehty Forssan seurakunnan Työtuvassa ja myös Tammelan lähetysseppissä. ”Ja täällä on kaikki itse tehty. Mitään rihkamaa emme myy,” Mai-Leen kehaisee. ”Tuotteet ovat käsityötä ja varmasti hyvälaatuisia. Ja edullisia.”

Lähetysseppessä voi siis olla mukana tälläkin tavalla. Ja monella muullakin tavalla. Ja lähetysseppiin on todella kannatettavaa ja se on tehnyt paljon hyvää, Mai-Leen vielä muistuttaa. Eli hyvällä asialla ollaan!

Tervetuloa mukaan toimintaan!

Lähetysseppien myynnillä tuetaan Forssan ja Tammelan seurakuntien lähetystyötä. ”Täällä Forssassa tulot jaetaan niiden eri lähetysjärjestöjen kanssa, joiden kanssa seurakuntamme on yhteistyössä”, kertoo Sopen aktiivi **Raija Silviu**. Hän iloitsee siitä, että myyntitoiminta on uudessa Sopen lähtenyt hyvin käyntiin. Mutta uusiakin vapaaehtoisia aina tarvitaan.

Jos olet kiinnostunut toimimaan myyjänä Lähetysseppessä tai tekemään käsitöitä myyntiin lähetysseppiin, niin voit ottaa yhteyttä pastori **Asko Kantolaan**. p. 040 574 7467 asko.kantola@evl.fi.

**LÄHETYSSOPPI ON AVOINNA,
MA, KE, PE klo 10.00-13.00.
HÄMEENTIE 17. KÄTEISMAKSU.**

KESÄSEURAT KOIJÄRVELLÄ

Ti 30.5. klo 18 Kojjärven seurakuntatalo. Mukana lähetti Maikki Ochieng
Ke 14.6. klo 18 Riikka ja Heikki Viljanen Suokulmantie 150
Ke 19.7. klo 18 Raija Himanen ja Lauri Kuusniemi Hillonkulmantie 230
ke 9.8. klo 18 Leena ja Veikko Uusi-Heikkilä Uumenankulmantie 71

TERVETULOJA!

Letkeä startti isyyteen!

Uusien isien kokoontumisajot
Eerikkilän urheiluopistolla la 13.5.2023.
Lisätiedustelut: P. 040 179 5963
Perheneuvoja Tuukka Hämäläinen
www.isille.info/kokoontumisajot

Koijärveläinen RIISTAPATA

Hirven tai peuran paistia kuutioituna
Öljyä ruskistamiseen
2 isoa sipulia
4 kojolaista porkkanaa
2 valkosipulin kynttä
2 lihaliemikuutiota
1 l vettä (tai niin paljon että lihat peittyvät padassa)
Maizena tumma suuruste tai vehnäjuaho

Ruskista lihat kuumassa valurautapadassa. Lisää lohkotut sipulit ja porkkanat sekä pienennetty valkosipuli ja ruskista vielä hetki. Lisää pataan lihaliemikuutiot ja vesi. Hauduta lihat uunissa kannen alla n. 2 tuntia tai kunnes liha on sopivan mureaa. Mausta mustapippurilla, jauhetulla mausteippurilla, persiljalla ja tarkista suola. Loraus siirappia pehmentää makua. Suurusta ja anna kiehahtaa kypsäksi. Sunnuntai versioon voi lisätä purkullisen ruokakermaa tai ranskankermää. Kokeile myös tomaattipyyretä, chiliä ja paprikajauhetta, jolloin saat mausteisemman version.

KIRKONROTAN TERVEISET KOIJÄRVELLE

Kuulin että Kojjärven kirkko täyttää tänä vuonna pyöreitä. **100 vuotta, vau!** Ilmapallot mukana kävin kirkolla. Koska pallothan kuuluu juhlaan, eikös niin!